

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 9 Decembrie 1905.

Numărul 49.

Să stăm de lucru!

Este în mitologia Romanilor un pasaj, unde să spunem, că în biserica zeiței Vesta, focul furat de Prometeu de-a pururea ardea. E de nespus cu cât zel grigeau Vestalinele de foc, ca să nu să stângă în veci. Și dacă din întâmplare să stingea vr'odată, acesta era un semn prorocitor a rele.

În sft. Scriptură Dl Hristos zice la evangelistul Luca: „Foc am venit, ca să arunc pe pământ și ce voi dacă s'a aprins acum.”

Confrontând aceste două pasaje fără îndoială urmează întrebările, că oare noi încă păzim tot cu așa zel, ca Vestalinele acele, focul aruncat de Mântuitorul nostru pe pământ? Și că lăsându-l să se stingă numai pe un moment acest foc, oare ce semne ne amenință în viitor? Noi, cari suntem vestitorii cuvântului lui Dumnezeu avem datorință a nu lăsa să se stângă nici pe un moment zelul de a propovădui adevărurile credinței. O misiune frumoasă și înălțătoare este aceasta! Să cade deci, ca în împlinirea acestei misiuni sfinte, să fim totdeauna sprinteni și să dăm de-o parte toate greutatețile, ce ne-ar putea împedea în împlinirea datorinței noastre frumoase. Și mai ales azi să o facem asta, când în deosebi este mare lipsă de propagarea adevărurilor de credință. Un zel mai mare și o muncă mai îndelungată ar putea aduce în rând multe de toate.

Nu trebuie lăsat poporul să rătăcească în labirintul neștiinței. Negura groasă, ce-i apasă sufletul, trebuie împrăștiată. Inima lui dela natură este bună, atârnă așadar foarte mult dela cultivarea ei. Farurile de lumină, cum sunt școala și biserica, au chemarea de ai încălzi și cultiva inima. În locurile aceste sfinte preotul bun își poate crește și forma după plac o generație nouă, care apoi e ușor de condus în direcție bună.

Credincioșii bine povățuiți în ale credinței ușor înțeleg, ce trebuie să fie

ținta unui creștin bun. Învățăturile auzite în școală și biserică îi rețin dela multe alunecări păcătoase. Având cunoștințe temeinice despre cele sfinte, nu se lasă a fi seduși de ori ce vorbe ușoratică. Între astfel de poporeni apoi obiceiurile rele nu prind rădăcină, nici „pocăiții” nu-și pre află ucenici, cu toate că azi în foarte multe comune secta pocăiților face multă gălceavă. Însă dacă examinăm bine lucrul și aceasta de regulă în acele parohii să întâmplă, unde părintele sufletesc simțeste frig în spate, când e vorbă de catechisare și predică. El nu mai are gust de-a lucra pentru via Domnului, și apoi ca drept răsplată numai ce să trezește cu o grămadă de secte, cari tot mereu tulbură comuna cu nescari explicări ciudate, cum le taie capu, și după cum socotesc ei de bine a tâlcui textul din sft. Scriptură. — O generație trecută prin o școală bună însă, rar abandonează calea cea adevărată.

Dacă omul ca băiat micuț a auzit și învățat în școală despre adevărurile credinței, și dacă mai târziu în biserică aude vorbindu-să despre aceste învățături sfinte, ca bătrân nici vorbă să se abată dela cărarea bătuțită și umblată, și să asculte de nu știu ce năzdrăvenii de povești de ale pocăiților, și a altor învățători mincinoși.

Să fim deci pe pază și să ne dăm toată nizuința, pentru de-a putea scăpa pe credincioșii noștri dela astfel de alunecări. Și aceasta trebuie a o face cu atât mai vărtos, căci datorința păstorului bun este a conduce turma sa la pășune bună și a-și da toată nizuința pentru a o păzi de lupii cei răpitori.

Să stăm deci de lucru și să facem odată capăt acestor obiceiuri rele. Și aceasta să o facem cu atât mai vărtos, căci dacă socotim bine lucrul, toate aceste provin din o neglijință hotărîtă față de școală și biserică.

Să facem așadar o socoată cu noi înșine și să aprețim mai bine cuvintele marelui Apostol al ginților,

care ne îndeamnă să fim neobosiți în activitatea noastră. E drept, că uneori lucrul merge cam în silă și în foarte multe cazuri fără ispravă, însă o muncă îndelungată și vastă, își va aduce rodurile sale.

I T.

Biserica răsăritului și Predica.

Biserica noastră unii o acuză că nu s'ar îngriji destul, ca adevărurile de credință să fie tot deuna ținute vii în sufletele credincioșilor, din motivul, că preoții nu predică poporului în toate duminicile și sărbătorile, cum bună oară se face, ori ar fi să se facă în biserica apusului.

Dară compararea nu se potrivește din cauză, că în biserica apusului, cultul divin se servește în o limbă de puțin înțeleasă, pe când în biserica noastră, toate funcțiunile preoțești se fac în limba poporului, cu ton înalt, ca să audă și să înțeleagă toți. Afară de aceea biserica apusului nu este bogată în cântări, ca biserica răsăritului. În biserica noastră fie-care cântare e tot odată și o scurtă predică ori esortare adresată poporului, despre ce ușor se poate convinge ori și cine, dacă meditează puțin asupra lor.

Se poate zice, că toată doctrina creștină se vestește credincioșilor în cântările bisericești, că întreg cultul divin în biserica noastră stă numai din predici și esortări, ce au să pătrundă pe tonurile melodioase la urechile și inima ascultătorilor. A servi cu exemple, aci nu este de lipsă, deschidă fie-care mineiul ori altă carte bisericească, și îndată se poate convinge. Sau poate cine-va mai bine espune doctrina despre Spiritul Sânt, ca și cum e în cântările dela Rusale; sau învierea Domnului Hristos, ca în cântările dela Paști, și în Troparele învierii dela Utrenia de Duminică etc.? Ori se privim la cele dela s. Liturgie. Aci după-ce binecuvintă preotul împărăția Tatălui și a Fiului și a Spiritului Sânt, zice: „cu pace Domnului să ne rugăm”.

Cine să nu înțeleagă această admoniare, că acum e timpul de rugăciune în pace și în liniște? Și continuând, arată pentru ce trebuie să ne rugăm. Poate fi pentru popor o învățătură mai bună, cui, cum și pentru-ce să se roage? Aci mi-se presintă înaintea ochilor sufletești icoana mamei bune, care nu spune numai fiilor

săi, să se roage, ci împreună cu ei ridicând mâinile și privirea în sus cu exemplu li înstruează, cum să se roage.

Apoi ca animat de această rugăciune, prorumpe poporul în binecuvântarea lui Dumnezeu, cel ce curăță toate fărădelegile, și vindecă toate neputințele, cel ce ne mântuiește viața din stricăciune, și ne încununază cu milă și îndurări, ne umple de bunătați și judecă pe cei ce fac strimbătate, pentru-că este îndurat, îndelung-răbdător, și nu se iuștește până în capet, nici nu se mânia în etern, și așa mai departe se înșiră bunătațile lui Dumnezeu cătră omenime.

După aceea ca și cum ne-am face băgători de samă, ca să nu ne închinăm la Dumnezeii străini și la făpturi. „Nu sperați spre boeri (puternicii lumii), spre fiii oamenilor (cari își ieau răsplata în lumea asta), căci în aceea nu este mântuire. Ieșiți Spiritul lui, și se va întoarce în pământul său. În ziua aceea vor peri toate cugetele lor“ se laudă cu sufletul Domnul, carele a făcut cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într'însele. Carele păzește adevărul în etern și face judecata celor ce sufer nedreptate, care nutrește pe cei flămânzi, desleagă pe cei ferecați în obezi, înțelepțește orbii, ridică pe cei surpați, iubește pe cei drepti, păzește pe străini, ocrotește văduva și săracul, — iar calea păcătoșilor o pierde. Poate fi o instruire mai sublimă despre Dumnezeu, și mai pătrunzătoare pentru popor ca asta, care își potențază efectul prin aceea, că străbate la inima ascultătorilor prin modulațiunile armonioase a tonurilor?

Ca un echou al acestor doi psalmi, prin un imn adresat Domnului Hristos, unul născut fiul și cuvântul lui Dumnezeu, care s'a intrupat din sânta Născătoare de

Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, ne învățăm, că acesta este Mântuitorul și Rescumpărătorul, care restignindu-se pe cruce, cu moartea a omorât moartea, unul fiind din s. Treime, împreună preamărit cu Tatăl și cu Spiritul Sânt.

Ce se zice despre s. Evangelie, care se cetește în o limbă cât mai populară și frumoasă. Cine să nu înțeleagă? Sau poate vre-un orator să arete mai bine rezultatele predicării învățăturilor divine ca parabola despre sămănător și sămânța ce cade pe diferite soiuri de pământ? ori efectele rugăciunii umilite și a celei superbe, ca în evangelia vameșului și a farisenului și altele multe, pe cari le las nefindându-mi scopul a face esegeza cultului divin. Cele până aci desfășurate sunt aduse numai ca probă, că cei ce au așezat la noi cultul divin de diferite soiuri, pe lângă lauda și preamărirea lui Dumnezeu, au avut în vedere și instruirea poporului și stîrnirea simțului de pietate în el, pe cum și nutrirea credinței creștinești, și cei ce nesocotesc aceasta, păcătuiesc.

Prin aceasta nici de cum nu vreau să zic, că predicile de pe buzele preotului la noi nu ar fi de lipsă, din contră se recunoaște vrednicia preoților acelor predicatori, cari stăpâniți de rivna sinceră a mării lui Dumnezeu se sirguesc sau a îndrepta și a apăra credința, sau a preamări pe sântii. Dară lucrului lor are să premeargă lucrul altora, al cateheților; căci dacă lipsește aceasta, lipsesc temeiurile, și „în zădar luca aceia, cari zidesc casa“. Ceea-ce poate face rodnică chiar și predicarea preotului în prima linie este catechisarea adevărată în școală. Dacă pruncul își va însuși cunoștința elementară a religiei în școală, atunci va înțelege și cântările bisericesti,

și cu drag va asculta și predica preotului pricepându-o. La din contră cele mai frumoase cuvântări, foarte adese-ori au numai rezultatul acela, că delectează urechile, iară inimile le lasă reci.

Ne trebuie dară catechizarea conștiințioasă a pruncilor în școală, apoi rehabilitarea cultului divin în frumseța și întregitatea lui pristină, și în fine o disciplină mai severă în cler.

Până când acestea ne lipsesc, toate vor fi înzădar.

Dr. Lauren Luca.

„Ce ne trăbuesc misiuni ori preoți?“

— Echouri. —

V.

La hirotonirea unui tânăr întru preot, cântă corul cu glas mare, mișcător de inimă: vrednic este, vrednic este! Și după o viață îndelungată, la groapa multor preoți, între suspinele și geala celor dimprejur, s'ar putea striga: nevrednic, nevrednic! Of, ce regres, ce perzare! Învrednicit de s. preoție, nevrednic s'a făcut de împărăția cerurilor, pentru-că nevrednic a fost de cea dinainte.

Cugetul acesta e în stare să te înfloreze, când cugeți și la greutatea sortii tale, și la sufletul altora.

Și într'adevăr e curios, că astăzi trebuie să stăm pe gânduri și să discutăm întrebarea aceea, că oare ce ne trăbue mai întâiu: misiuni ori preoți? Pentru-că, vezi Doamne, suntem acolo, că amândouă ne lipsesc. Nu, pentru-că doară am avea multe parohii vacante: sunt parohii, dar nu sunt preoți! Și referitor la amândouă întrebările, îți vine

FEUILLETON.

ALTE SCRISORI.

Scrisoarea VII.

(Sinceritatea.)

Unui prietin.

(Continuare și fine).

Ci astfel de minuni iubite, natura lipsită de lumina minții nu știe să facă. Poate că răul, de care am vorbit, atunci când e necesitat să vie furtunos, dacă ar putea să se liniștească, ar plăcea cuiva, mai slab de ânger, care să teme de furtunii. Dar neadevărul acesta nu va plăcea de sigur celor mai mulți oameni.

De ferici, adevărul nu poate ferici, dar adevărul trebuie să se manifesteze, ca să-l poți cunoaște și cumpăni bine. Când vezi valurile mari, nu pornești să treci râul în not, nici chiar cu luntrea. Puterea ce poate să-ți ieie viața, să manifestează, și ști de ce să te ferești.

Dar când prin lipsa absolută a sincerității, adevărul e ascuns în chipul cum am arătat în câteva puncte, că știe să-l ascundă o astfel de mamă, atunci cum să cunoști primejdia, cum să ști să te ferești, să te aperi și să fugi? Și dacă ești prins odată într'o astfel de cursă blăstămată, crede oare cel ce te-a prins, că a câștigat ceva? Crede că le vei aduce fericire, socoate de pildă, că vei ferici o astfel de fată?

Dar drojdiile, vinete de rele, a minciunii și a fătării, să nu se uite, că nu au perit. S'au așezat numai la fund, ca de acolo să se ridice foarte repede, — atunci când nu se mai tem, să iese la iveală — și să tulbure tot cuprinsul îndestulării și fericirii, ce se vedeă limpede. Și să nu se uite, că cel, pe care l'ai prins cu astfel de apucături mârșave, va rămânea în apropierea ta. Pe el l-a atras seninul, albastrul, ce i-l'ati arătat, și nu noroiul, ce băjbăe de insecte veninoase.

Las' să te cunoască oamenii așa cum ești! Spunând adevărul, în ochii nimănui nu te înalți, spunând o minciună fățărind ceva. Căci un om, când e singur, foarte puțin să îngrijește de ceea ce e altul, foarte puțin îl interesează de e cuminte ori prost, mișel ori om de omenie un cunoscut. Ecceptie se dă numai când e vorbă de persoană iubită. Numai atunci când vorbește cu altul, se interesează și de al treilea, ori al patrulea. Și omul în gândire și simțire atunci e mai sincer, mai drept, când e singur. Deci dacă judecata lui atunci când e dreaptă nu te urmărește, ce-ți pasă să creadă despre tine bine ori mult atunci, când tu ești înaintea lui? Și dacă e să gândim mai adânc, atunci trebuie spus, că judecata și credința altora despre tine, nu-ți înalță nici un grad cinstea ce o ai, mintea ta, nu face de loc să-ți strălucască mai tare aurul simțimentelor curate. Nu poate să adaugă absolut nimic la ceea ce ești.

A da mult pe judecata altora despre tine, însămnă că nu te mai ști prețui pe tine însuși. A cerca prin lipsa de sinceritate, să areți cunoștinți, virtuți, averi, pe cari nu le ai, însămnă a te batjocori pe tine în-

suți, căci dai dovezi, că nu ești vrednic nici de ceea ce ai.

Mintea nu de aceea ni-e dată, ca să ne ascundem din cât putem slăbiciunile, să ne mințim împrumutat, arătând ceea ce nu suntem, ce nu putem, ce nu simțim, ci ni-e dată ca să cunoaștem adevărul, ca prin el să ajungem la bună înțelegere și la fericire. Nu de aceea ni-e dată că din lupta vieții să facem comedie proastă, fără gust, respingătoare, din lupta sfântă a vieții, care e o tragedie sublimă. Nu e ținta noastră să umplem lumea cu paiați, ce-și schimbă la toată clipa haina, fața, părul, grainul — fără ca să ajungă la ceva izbândă, de cât să stârnească râsul celor ce privesc. Scopul e cu totul altul: să câștigăm ostași vrednici, cari atunci când pornesc pe câmpul de luptă, poate plâng de durerea despărțirii de acasă, dar cari apoi stau drepti ca stejarii în bătaia plumbului, — fie acesta plumbul verde de venin al cleveței, a mușcării pe furie.

Cu oameni de aceștia cu inima deschisă poți porni la capătul lumii. Cu ei nu te poți teme că vei fi tradat, părăsit, că te vor lăsa singur, unde vor fi greutățile mai mari.

Creșteți astfel de generații. Bateți băiatul ce minte și părește pe ascuns pe frații ori pe soții de joc, faceți-l să simtă asprimea vergii părintește, care unde plesnește, face să crească carnea, și face să se scuture o pornire rea din suflet. Nu lăsați să se aleagă din el om cu două fețe. Cănele ce mușcă pe furie e mai urgisit, și-i poți lua mai puțin folosul.

Iar atunci, când nu mai poți îndrepta, când nici nu ai putut să îndrepti, fiind-că

să exclami cu durere: misiuni, preoți buni: ah, piun desiderium! câte trebuie la acestea? Și unde stăm noi dela acelea?... Nu-i vorbă, avem noi astăzi, har Domnului, preoți buni, numeroși, cu zel față de cele dumnezeiești și cu inimă de aur; dar avem și preoți neglijenți, cu inimă rece, iubirea lui Isus nu arde în ei, chemarea nu și-o implinesc, nu-s vrednici! Nu aluzez eu aici nici pe departe între teolog sistematic și moralist ca atare, încă tot esistență în arhidieceză și dieceza Lugojului, ma din contra, să zice, că între aceia, cari au absolvat cursul teol. bienal, fără creștere seminarială, fără atâtea clase, între aceia de regulă să află preoți mai zeloși, ca între oameni cu maturitate bună și absolutor teologic eminent. Ci fără această deosebire, avem preoți de spirit materialistic, plini de egoism, pizmă, ambițiune deșăartă, mândărime de a escela în cele lumești și în cele esteriore, nu în cele ale bisericii și sufletelor. Asta-i fapt!

Și oare ce să fie pricina? La tot cazul și starea materială de astăzi a preoților nostri contribuie la aceea, ca să fie împărțiți și să nu poată dovedi atât zel, numai față de cele dumnezeiești, dar împrejurarea aceasta încă nu scuză toate. Nu cred, să fie murit vre-odată un popă românesc de foame, sau să nu-și poată susține familia cinstit, sub condițiuni mai modeste; poporul nostru e chiar darnic, dar numai unde îl trage inima, unde își inbește preotul. Deci eu cred, că neajunsurile materiale ale preoțimei noastre sunt în parte și exagerate.

Ori-ce ar fi însă cauza, destul, că avem și preoți slabi. Și aici trebuie ajutat. Însă cum? Pe cei bătrâni și așa abia îi mai poți îndrepta, pe cei plecați odată și

nu a fost sub mâna ta, nu-l asculta când îți vorbește, ori dacă nu te mai slăbește cu dragostea, spune-i verde în față ce om e. Și te asigur că nu te va mai neliniști.

Se înțelege, iubite pretine, că sub această lipsă de sinceritate, nu trebuie înțelese micile scăderi, imperfecțiuni ale firii noastre, căci de acestea avem cu toții. Ci înțeleg lipsa voită a sincerității, din ori ce motive ar veni, înțeleg nutrirea constantă a acestei fatarnicii, de cel ce și-o ține de comoară, când un e de cât un păcat foarte respingător, și pe lângă aceea o foarte mare piedecă, de a putea trăi bine cu cei din jurul tău, de a-i face, să te primească în inima lor.

Alfius.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fl.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
 crudo 6 cor.
 legat 9 ”
 Pe hârtie velină consistentă:
 crudo 5 cor.
 legat 8 ”

apucați bine pe calea rea cu greu îi mai întoreci; trebuie deci, să se îndrepteze privirile celor competenți, cu atât mai vârtos spre *clerul tinăr!* Să se crească o preoțime, o adevărată falangă de preoți cu frica lui Dumnezeu, buni, zeloși și harnici, cum s'a exprimat odată II. Sa Episcopul Vasile. Da, trebuie *crescuți* preoți buni. Dar întreabă cineva: an până acum nu am avut seminare? Da, am avut; dar poate, că ce a lipsit, a fost chiar creșterea în cele religio-spirituale destul de intențivă. Zic nu învățătura multă face pe om preot piu și zelos, ci educația respectivă; nu talente mari ne trebuie nouă, ci inimi bune, nu teorii științifice, ci direcții morale, nu știința, care umflă, ci caritatea, care încălzește, nu slove, cari omoară, ci spirit înviorător!... Chiar pentru aceea deja la primirea teologilor trebuie să se țină respect de aceasta; și tineri cu chemare să se crească în Seminară într-un preoți vrednici. Seminarul are să facă în decursul câtorva ani, ce a făcut Mântuitorul aici pe pământ cu învățăceii săi: să-i prefacă într-un apostoli! Și referitor la creșterea seminarială multe ar fi de zis, dacă ar fi în competența noastră. Drept are dl „Murășanul“ în articolul d-sale din rândul trecut, când zice, că: „toată slujba profesorilor și superiorilor din Seminar, are scop: crearea unui spirit bisericesc în inimile clericilor.“ Și cu deosebită plăcere citez și accentuez pasagiul următor: „sunt multe lucruri în teologie, cari la universitate trebuie tractate, dar nu e lipsă de ele în Seminar, mai ales, că și așa în scurtă vreme evaporază chiar și din capul profesorului. Datorința profesorului e să pună pond pe ceea ce e mai de lipsă. Profesorii vor avea să deie samă lui Dumnezeu despre aceea, cum s'au ocupat cu clericii, nu numai despre aceea, cât s'au ocupat. Ei vor trăbui să arete, că au făcut tot, ce au putut, ca clericii să devină preoți buni“....

Seminarul, teologia nu are să dea atâta învățatură, cât creștere preoțească: să deștepte în tineri drag față de cele sacre, să facă oameni idealști. Greșeala mare a sistemului nostru de învățământ — nu numai la teologie, ci peste tot, dela normale până la cele mai mari censure de doctori, etc. e, că totul e numai pregătire pentru *esamene*; a sistemului superficial în câțiva, a sistemului rămas de altă parte tot cu adagiul, că: „tantum scimus, quantum in memoria tenemus.“ Dară „non scholae, sed vitae discimus;“ perdem cel puțin jumătatea din timpul studiilor noastre cu pregătiri la esamene, și în fine unde sunt cele ce am învățat? Au nu sboară din minte, au nu uităm aproape tot, și atâta folos avem din ele, ca și când nu am fi memorizat nimic? Azi nu știm numai atâta, cât ținem minte, ci cât avem în tecă! Și ca să ne întoarcem la obiect: nu memoria trebuie umplută în seminar, ci inima; nu atâta știință, câtă cultură generală teologică. Seminarul să învețe pe clerici o viață spirituală mai înaltă, o viață internă, care să o ducă ei apoi tot deauna; un eroizm moral, iubirea lui Hristos, interes față de cele metafizice și supranaturale. Iar în ce privește știința: mai mult o cultură habituală, un fundament necesar, apoi o ambițiune, o sete pentru studiul sfinteii teologii, pentru cetitul cărților teologice, nu numai până e în Seminar, ci

și de aci încolo, până e tinăr, până e bătrân, căci bine zice ungurul: jó pap holtig tanul! Și așa să avem o preoțime cultă, o preoțime învățată, dar mai pe sus de toate: o preoțime sfântă, în sensul acela, cum sfinți să numesc creștinii în cărțile T. N.

Și așa, când vom avea o falangă de preoți buni și cu frica lui Dumnezeu, atunci va fi și la poporul nostru o altă viață religioasă, atunci nu vom mai avea lipsă de misiuni? va întreba cineva! Vom avea zeu! Nu e drept, că dacă am avea o preoțime bună, nu am avea lipsă de misiuni; nici aceea, că una e mai urgentă ca cealaltă: amândouă sunt într-o formă urgente și de lipsă! Misiunile sunt necesare acum, și vor fi totdeauna. Pe cum într'un Seminar, ori cât de bine fie acela condus în cele spirituale, sunt de lipsă exercițiile anuale, și își au fructele lor bogate asupra tuturor; pe cum cătanele anual fac manevre, spre a-și încerca și cunoaște puterile: așa vor fi de lipsă și misiunile, acestea exerciții spirituale ale poporului și manevre sufletesti, pe lângă toată viața înfloritoare, despre care să fie vorbă. Motivele sunt cunoscente.

O altă întrebare e însă aceea, că cine să țină acestea misiuni. E sigur, că misiuni ne trebuie; dar cine să fie acești *misionari* ai poporului nostru? Până acum așa s'a întâmplat lucrul, că preoți harnici și oameni cu adevărat zel apostolic, intru-nindu-să, țin acelea misiuni de mare succes, când la un loc, când la altul. Ei, dară aicea sunt două greutăți: 1) pe unele locuri sunt atari preoți, pe altele nu, și la aceste din urmă numai târziu vor ajunge misiunile, căci 2) și acești domni preoți sunt oameni cu slujba lor: unul e protopop, altul e spiritual, al treilea e paroh în oare-care comună, deci fie-care e legat de postul lui, și așa nu-și poate lăsa timp îndelungat locul gol spre a vedea de misiuni populare în mai multe locuri, mai adese-ori, în locul altora. În zădar, aici nu ajută nici un zel, nici o bunăvoință! Și peste tot: misiunile acestea sunt grele pentru preoțimea mireană. Sunt grele, din motivele de mai sus, și din acela, că preoții mireni au mai mult pregătiri pastorale ca misionare, și nu pot conduce lucrul așa sistematic, fiind de regulă mulți la una, și fie-care vrând să ducă ceva rolă în acelea. Și aici apoi venim la o idee nouă: avem lipsă de misionari, avem lipsă de o corporațiune de oameni neatârători de ori-ce grije lumească, avem lipsă — spun franc, căci și așa o știm toți: de un *ord călugăresc*, care să ne vină într'ajutor. Oh, ce ar fi mai de dorit ca asta?! Și asta nu ar fi lucru nou la noi; asta ar fi restaurarea ordului bazilican, impopulară din nou a mănăstirilor dela Prislop și alte locuri, dar nu cu aceia călugări, de cari am avut noi, și avem și astăzi la gr-orientali și la ruși, vechi, ignoranți și comozi, ci în forma veche spirit nou, ma nici asta pe deplin ci: reînvierea acelor călugări, cari oare-cândva ne-au dat nouă Blajul, cari, lucrând cu multă abnegațiune și pietate, ne-au întărit în sânta Unire, au aprins lumina culturii pe sama întregului neam românesc; aceia călugări, cari în veacul 18. au știut ridica dintr'una, biserica română unită la un nivel așa înalt, purtând ei grijea de toate, dela tiparnița cărților bisericești, până la Cronica lui Șincai, dela li-

terile de plumb, până la cea mai mare știință. dela cel mai de pe urmă diac până de multe-ori la cărja arhierescă.

Acest ord călugăresc. sub care eu înțeleg: colegiul unor oameni idealisti, fără griji lumești, doritori de muncă, însuflețiți pentru mărirea lui Dumnezeu și bunăstarea neamului românesc, acesta îl doresc eu și cred, că îl doresc cu mine mulți. Cum sunt la rom. cat. diferitele orduri, așa ar zădea la noi să țină acest ord călugăresc și misiuni să țină exerciții spirituale și la preoțime (obiceiul asta încă n'ar strica cu vreme!) atunci ar înflori viața religio-morală la noi, s'ar cultiva iarăși literatura bisericească, s'ar unifica mai ușor și cultul dumnezeesc. ar progresa și sânta Unire....

Și acum ași vrea să am o trîmbiță de aur, cu care să deștept atențiunea fraților mei tineri și să le zic: ascultați glasul meu și luați-l pe inimă; gândiți-vă și vă înduplecați: veniți, veniți la muncă, la luptă, în bătaie; „secerișul este mult, iară lucrătorii puțini“; veniți, ne chiamă Stăpânul, veniți întru mărirea aceluia, care ne va zice cândva: „bine, serv bun și credincios...., întră în bucuria Domnului tău!“

Onea.

CORESPONDINȚE. DIN AMERICA.

Cleveland, Ohio, 22 Oct. 1905.

După multă așteptare, și după multe suferințe, am avut fericirea de a putea ajunge și acel timp, ca să aud în America Nordică, în orașul Cleveland, sf. liturghie în limba dulce românească!

Nu știam cum să mulțămim lui Dumnezeu, și mai marilor noștri, că nu ne au părăsit ci aducându-și aminte de noi puținei și sârmanii oameni, pe cari soartea nemiloasă ne-a silit să părăsim patria și pământul udat de sângele străbunilor noștri.

În America este preot român. În Cleveland deja s'a și înființat parohie română.

Laudă vouă Arhierieilor Români și mai ales Arhierelui din Lugos, că nu ați pregețat a ne mângăia! Eram ca turma fără păstor, eram aruncați ca valurile mării în toate părțile, și nu știam noi încătrău să o apucăm, și să o luăm!

Nebăgați de nime în samă, exploatați în mod nemilos de toți trași-impinși, cari înavuțirea lor și-o căutau pe paguba noastră, azi respirăm mai ușor și multelor neajunsuri capăt ni-să pune.

În 19 Noemvrie st. n. 1905 în strada Lorain Nr. 640 la oarele 9 ne-am adunat toți românii pentru a asculta sf. liturghie. O sală închiriată pentru a putea celebra sf. liturghie și pentru a ne putea apoi consfătuți despre cele ce sunt a se face ca să ne constituim ca parohie.

În decursul serviciului dumnezeesc, după sf. evanghelie a fost o predică. Mulți au plâns de bucurie, când după atâta timp de nou au auzit prin graiul român propovăduindu-să acele sf. adevăruri, cari singure pot să ne ferească.

După sf. liturghie a urmat adunarea constituantă; și cu ajutorul Celui de sus ne am și constituit conform cu statutele diecesane, președinte al senatului nostru bisericesc este preotul. Sunt patru curatori primi și opt membri în senatul bisericesc.

Adunarea a decurs în cea mai mare ordine, și în cea mai frumoasă armonie. Discuțiuni fără rost, strigăte neînțelegeri nu au fost, ci cu toți au fost un trup și un suflet.

Dumnezeu sfântul să ne ajute!

Trăiască Arhieriei noștri!

Trăiască părintele nostru Dr. Epaminonda Lucaciu.

Cleveland Oh. 22 Oct. 1904.

Un credincios.

A P E L

cătră Venerata preoțime gr-cat. română din cele 95 parohii dismembrate dela dieceza Muncaciului și adnecsate la dieceza GHERLEI.

Preoțimea gr-cat. română din protopopiatul „Țara Oașului“ în conferința de toamnă ținută la 12 Noemvrie 1905 în parohia Trip a primit proiectul dlui Gavril Szabó preot în Bicsad, pentru crearea unui fond din care să se ridice un orfanotrofiu.

Proiectul e următorul:

1. Fiecare preot beneficiat e dator în noul fond a plăti o taxă anuală de cor. 25
2. Fiecare capelan o taxă anuală de „ 10
3. Fiecare biserică matre o taxă anuală de „ 25
4. Fiecare biserică o taxă de „ 10
5. Preoții, cari capătă ajutor de stat din suma primită 5%
6. Taxa dela preoți să se detragă din congrua lor. — Taxa dela biserică să se încaseze în tot capătul anului prin protopopii districtuali.
7. Taxele înrate din 10 în 10 ani se vor capitaliza cu toate interesele cu tot. — Peste 10 ani se va folosi spre ajutorarea văduvelor și a orfanilor; așa și mai departe tot din 10 în 10 ani până va ajunge capitalul la suma de 500'000 coroane.
8. Prin înființarea noului fond, fundațiunile viduo-orfanale și orfanotrofiale existente și obligămintele preoților față de acele rămân neatînse, formând acele obligăminte o taxă fundamentală, care e dator să o plătească ori care preot.

9. Teologii cari se vor căsători cu fete de mireni, pe viitor vor plăti în fundațiunea viduo-orfanală o taxă fundamentală de 1000 coroane, iar în fondul orfanotrofiat: 150 coroane.

Spre a putea purcedd în conformitate e de lipsă ca:

1. Dnii preoți după primirea acestui „Apel“ se mijlocească dela senatele bisericești votarea taxei anuale de: 25 coroane și respective 10 cor. din caselle bisericilor pentru fondul din cestiune. Despre ce să se susceapă protocoalele și să se trimită oficiilor protopopești.

2. Clerul din fiecare tract prot. mai târziu în conferința de primăvară să aleagă doi delegați provăzuți cu plenipotență de a putea reprezenta clerul tractual în adunarea ce se va convoca pentru desbaterea și ridicarea la valoare de conclud a acestui proiect.

3. Reverendisimului domn vicar a Maramurășului este rugat, ca demnitarul bisericesc cel mai înalt în aceste părți a diecezei, să binevoiască, îndată după primirea rapoartelor protopopilor despre alegerea delegaților, a convoca pe timpul și locul unde va afla de bine adunarea delegaților.

4. M. O. Dni protopopi îndată vor notifica respective însinua Rssdmului Domn vicar, că cine sunt aleși de delegați. — Totodată cu ocaziunea adunării generale vor prezenta adunării generale și protocoalele prin cari s'au votat din casele bisericilor taxa de 25 coroane.

5. Decisiunile aduse în conferința generală a delegaților vor fi obligatoare pentru toți preoții din aceste părți; iar protocolul susceput în adunarea generală după autenticare se va susține prin Rdismul Domn vicar Preaveneratului Ordinariat diecezan de Gherla spre aprobare și executare.

6. Acest „Apel“ se trimite tuturor preoților interesați în cauză.

Venerat Cle! Exmitem acest „Apel“ fără nici un comentariu, în buna speranță, că nici unul dintre noi nu va putea tăgădui lipsa ardentă de a se îngriji de soartea văduvelor și orfanilor de preoți și cu frățescă și umilită rugare, binevoiască toți și fiecare a lucra în cercul său de activitate, ca cuvântul trup să se facă!... Dumnezeu să ajute!

Preoțimea gr-cat. română din
Țara Oașului.

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj.

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

Cumpărați!

„Calendariul Unirii“ pe anul 1906.

in 2 ediții: cea mai avută costă 50 fil. + 10 fil. porto.

Cealaltă costă 30 fil. + 10 fil. porto.

AUREL P. BOTA.

Marti dimineata a inchis ochii pentru vecinicie unul dintre cei mai simpatici si mai inteligenti membri ai corpului didactic dela scoalele din Blaj. Ori cat de mult erau pregatiti cu toții de sosirea acestei inforatoare clipite, totusi, cand stirea mortii sale s'a auzit in Blaj cu greu credem sa fi ramas un ochiu, care sa nu lacrameze. Regretatul profesor Bota, era intruparea bunatatii, pacii si blandetii, era desavarsirea unui suflet plin de dragoste fata de toti. Elevii institutului preparandial, si ales alumnii tinerului internat, pot sa marturiseasca mai elocuent ca ori cine, de adevaratatea acestui lucru.

Atacat de multi ani de o boala de stomah, a stapanit-o cu regimul riguros, aproape escisiv de riguros, cand in vara o sarcoma ii apare pe neasteptate pe o mana. Trecurt prin o operatie foarte grea, care il costeaza jertfa manei stangi, se pare ca cateva saptamani, ca a stapanit si aceasta boala. Dar de odata germantul acestei boale reinvie, ii apuca plamanii si-l zdrobeste, cu toata ingrijirea atat de delicata a doctorilor si fratilor sai.

Ingroparea mult regretatului nostru prietin, se face Joi la 2 oare d. p. Pontifică canonicul *Dr. V. Semigelski*, inspect. scolaric, asistat de canonicul *Dr. Isidor Marcu*, coleg de studii cu repansatul, de directorul preparandial *Gh. Muntean*, profesorii *Nic. Pop* si *Dr. Al. Nicolescu*, protopopul *Gh. Barbat* si capelanul *Iuliu Nistor*, apoi de diaconii *I. Br. Micu* si *Valer Suci*, vicenotari consistoriali. Erau de fata: Escel. Sa Mitropolitul Victor, membrii capitulari, profesorii dela scoalele din Blaj, comitetul reuniunii femeilor, a carui secretar a fost, comitetul despalt. Blaj al Asociatiunii, numeros public din loc si jur, cari toti atat de mult il pretuiau pe Bota. Cantarile le-a executat prof. Papin si corul elevilor preparandiali. Predica funebrală a rostit-o cu multa caldura si sentiment colegul *Ioan F. Negruțiu*, scoțind in relief viata repansatului si fericind moartea celor drepti. Foarte adese cuvintele vorbitorului, au stors lacrimi din ochii celor de fata. După predică, corul clericilor, sub conducerea prof. Murăgan, a cantat atat de frumoasa, dar foarte dnoasa cantare: „Plang si ma tanguesc.“ Un murmur de suspine se ridica in jurul sieriului, acoperit de frumoase cununi, dintre cari se remarcă una cu fundă tricoloră, depusa de bunul sau prietin Brut Hodosiu, ca un omaj sentimentelor lui de cel mai infăcărât dar curat naționalism. Si apoi lungul cortej porni spre cimter intre dnoasele sunete a clopotelor si a cantarilor celor done coruri. La groapa elevul *Cociș* a rostit cu voace tremuranda un trist adio. Si in flacăra tramaratoare a luminilor, in fluturarea negrelor flamuri, intre suspinele celor ce-l avură drag, sieriul se scobori in groapa, in vreme ce corul clericilor canta lin poesia lui Eminescu: „Si când voi fi pamant, in liniștea sării, sapați-mi un momant la marginea mării...“ Amandone corurile, dar in special corul clericilor, au ridicat foarte mult această tristă ceremonie, prin executarea precisă a câtorva dnoase cantări.

Si in tristul amurg al sării de iarnă, o rece movila de pamant se ridică peste un preaiubit si atat de mult pretuit prietin.

Eternă fie-i pomenirea!

Convocator.

Subscrișii prin aceasta convocăm

adunare poporală

la

Teiuș,

pe ziua de 12 Decembrie n. 1905. la oarele 10 a. m. in localitățile hotelului „Habb“.

Obiectele adunării vor fi:

1. Discusiune si primirea unei moțiuni asupra votului universal.

TEIUȘ, la 14 Nov. n. 1905.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat.

Artimon Blăjan,
preot gr.-cat. in Obreja.

Iacob Muntean,
Ioan Bucur,

Ioan Udrea,
Ioan Ciortia,

etc. etc.

Noutăți.

1895—1905. Din incidentul intrinșii de 10 ani, sunt rugați toți abiturienții anului școl. 1904/5 dela gimnaziul din Năsăud a-și comunica fiecare adresa completă ingineriului diplomat Flore Bogdan in Reghinul-săsăsc.

Fondul Internatului de fetițe a primit dela Augustin Marcu, preot in Ciumbrud 10 cor. si dela Simeon Marcu, preot in Gârbova-inf. 720 cor.

Reuniunea femeilor din loc își va ține Duminecă in 10 a. l. e. la 8 oare sara in localul Casinei, a doua serată. Va diserta dl Ștefan Roșian, dsoara *Rozica Căpușan* va declama, iar dsoarele *Veturia Negruțiu* si *Silvia Nestor* vor cânta la pian. Prețul de intrare 20 fl.

Din Sătmar. Primim următoarele șire: „Pentru luare la cunoștință si spre notiță am onoare a raporta, cum-că in ziua de 30 Nov. s'a constituit, respective organizat si in comitatul Sătmarului partidul național român, ținându-se in orașul Seini in numită zi o adunare imponentă poporală, la care a participat si din depărtări mai mari din comitat, peste 5000 de popor, numeroasă inteligentă, preoțime si învățatori. Au ținut vorbiri inflăcărâte si însuflețitoare deputații Mihali si Demian, apoi părintele Dr. Vasile Lucaciu, care a si propus adunării o propunere de decis din 8 puncte, primindu-se din partea adunării cu unanimitate. Președintele adunării a fost distinsul avocat Nicolau Nilvan din Someuta-mare. După adunare, la cercetatul banchet s'au rostit toate însuflețitoare, la adresa distinșilor ablegați din partea ambilor părinți Lucaciu si parohul Seiniilor A. Berinde, iară din partea ablegaților la adresele alegătorilor români, si la adresa preșidentului N. Nilvan. Din Seini iubiiții nostri oaspeți, neobosiții, zeloși apostoli a intereselor noastre naționale își continuă turneul obositor prin alte părți locuite de români, să întărească si pe alți frați la unire si solidaritate pentru programul nostru național. Adunarea din Seini

a decurs in ordine esemplară, ceea ce cu plăcere au constat însuși ablegații preșenți, din partea auctorităților civile, nu s'a făcut nici o observare in contra, purtându-ne față de adunare in mod foarte loial, gendarmi foarte puțini pentru sustinerea ordinii, ceea ce altcum a fost si superflu.“

Vești bune. Primim următoarele șire din comuna Juriul-de-câmpie: „Cu anul scolaric 1904—905. ne-a lăsat tinerul si intru toate zelosul Ioan Neamțiu. Foarte regretăm si eram in nedumerire pentru venitor. Superioritatea competentă prin completarea stațiunii cu diplomatul si energicul docente Valer Iozon, carele pare a întrece pe antecesorul său, acest regret si nedumerire le-a prefăcut deplin satisfăcătoare așteptărilor si dorințelor noastre de a aveă si in anul școl. 1905—906. docente la înălțimea misiunii si chemării sale. In 26 Noemvrie a. c. cu tinerimea locală, țărani, feciori, fete, a ținut o serată declamatorică, imprenată cu cântări. Producțiunea a fost la culme, reușind peste așteptare. Publicul numeros prin dese aplause, la voința si dorința sa prin repetirea mai multor declamări si cântări, si-a manifestat plăcerea si deplina îndestulare si-a dat dovadă despre reușitul cu deplin succes a acelei serată. Venitul curat se folosește pentru completarea îngrăditurii teritoriului școalei, începută in primăvara anului 1905. prin depărtatul docente Ioan Nemțiu.“

Dela societatea meseriașilor. Serata literară anunțată de noi, s'a ținut Duminecă, in 26 Nov. in localul societății meseriașilor. Au fost de față peste 20 meseriași, intre cari si 5 dame, apoi câți-va dintre domni, cari poartă interes clasei noastre de mijloc. După cuvântul de introducere a preșidentului, a declamat sodalul Ioan Barbu: „Lupta dela Königraetz“, de Ștefan Iosif, după care dl Ștefan Roșian, spiritualul seminarului teologic, a vorbit la înțelesul tuturor: *Despre criza in industrie*. Tema a fost instructivă, si celor cuminti le-a dat de gândit. De inchiere sodalul tipograf Ștefan Șarlea, a declamat poezia „Groza“ de V. Alesandri. — Proxima serată va fi mâne, Duminecă in 10 Dec. Va vorbi prof. G. Precup, președintele societății, vor declama sodalii: Cornel Sibotean si Teodor Lupu.

Necrolog. † *Pompeiu Hosszu*, protoinginer regesc si șef a oficiului de edile a com. Győr, după un morb scurt si greu, Duminecă in 26 Nov. n. in etate de 53 ani, si-a dat nobilul său suflet in mâinile Creatorului.

† *Alesandru Decei*, oficial suprem reg. ung. de postă si telegraf in pensiune, după un morb greu si îndelungat, in etate de 57 ani a adormit in Domnul Luni, in 4 Dec. n. 1905.

In veci amintirea lor!

AVIZ!

Pâne bună, jîmle si chifti gustoși cine vrea se mance să se adreseze către **noua franzelărie**, care s'a deschis cu ziua de azi in Piața Nr. 12. Făină bună, pregătire si lucru curat. — Să primesc comande pentru ori-ce fel de colaci si aluate.

Cu stimă:

Ioan Simțion,
franzelar.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Căsătoria preacuratei fecioare MARIA cu s. IOSIF.

(Continuare.)

Care este dară natura logodnei și influința ei în respectul dreptului căsătoricesc? Arheologia și exegeții iudaici mai vechi și mai noi mărturisesc, că cu logodna, care se numește erusin sau qiddușin, se face începutul căsătoriei, nu în acel înțeles, cum se poate numi deja început de căsătorie și numai simpla pețire sau și sponsaliele de futuro, ci în acel înțeles, că prin aceea (logodna) e de față adevărata esență a căsătoriei, legătura căsătoriei, și numai *usus matrimonii* încă nu era conces, și aceasta nu în urma legii mozaice, *ex statuo scribarum*. Hamburger comparează închierea căsătoriei timpului vechiu, carea cuprindea două acte, cu cea uzitată în perioada următoarea ba și în timpul nostru și scrie: Închierea căsătoriei arătate mai sus, carea constă din două acte de cununie, adică din actul de încredințare sau din acela de cununie, din Qiddusin și din solemnitatea nuntei sau din ducerea acasă în Chuppa la două timpuri despărțite de olaltă, în timpul mai târziu a dat anza la neînțelegeri. Logodita în multe afaceri era privită ca și cununată, și infidelitatea ei se pedeptea cu pedeapsă adulterului, și totuși în afaceri de ereditate nu era considerată ca și soția de căsătorie. La aceste se mai adaugeau cazurile de desfăcere ale logodnei, cari trebuiau să se facă prin deplina despărțire, prin carte de despărțire (repudiu); chiar părăsirea mai deasă a miresei, cu deosebire în anii persecuțiunii, când ele trebuia să steie singure ca și soața părăsită, — a condus în timpul post-talmudic la străformarea căsătoriei. Logodnei i-se luă caracterul unui act de căsătorie, și avea se fie numai o afacere la olaltă spre o prepromisiune reciprocă; nu avea să fie mai multu „Erusin“ logodnă ci „sidduchin“ afacere la olaltă spre facere de promisiuni înainte și spre convorbire. Deja la Filo. carele a fost contemporan cu Domnul, cetim (De legibus specialibus): *Sponsalia tantumdem valent, quantum nuptiae*. Aceaș explicare o dă și Maimonides. Dacă cercetăm mai deaproape, atunci aflăm că acea își are baza sa în testamentul vechiu.

Din legea mozaică ca referitoriu aci și de o deosebită însemnătate este locul Deuter. XXII 22—29, care ne reprezintă în trei cazuri pedeptirea castității vătămate.

În versurile 28 și 29 amestecul sexual cu o fecioară *nelogodită* (*nacara bethula așer lo'orasa*) apare ca și fornicatiune, cum și trebuie calificată fapta naturalminte în acel caz, când bărbatul nu voia să ia de soție pe fecioara. Acum legea dispune, că stupratorul *nolens volens* trebuie să devină soțul de căsătorie al deionestății (*velo tihja leissa*). În v. 22 este vorba despre o adevărată soție de căsătorie. Cu multă asprime pășește aci legea în contra femeii adultere și în contra seducătorului său. Nu-i destul eu atâta, că adulterul este oprit deja în decalog, aci se hotărăște și pedeapsa de moarte ce este a se aplica la ambii delincenți. (Conf. Lev. XX. 10.) În

versurile 23—27 în fine este vorba despre deflorarea unei mirese (*nacara bethula meorasa le'is*). Aceasta faptă nu este considerată ca simplu păcat de necurăție, ci este taxată ca adulteriu și pedeapsa ambilor vinovați este moartea prin baterea cu petri. Numai în cazul, când fărădelegea (*hara*) s'a comis în câmp liber departe de ajutoriu omenesc, se primia ca legal, cumcă mireasa a fost nevinovată și că ar fi a se lua așa cazul acela, ca și când un hoț ar atăca pe deaproapele său, și cea deflorată rămânea liberă (scutită) dela suferirea pedepsei de moarte.

Însă din aceste determinațiuni juridice-punibile reiese, cumcă logodita (*arusa*) este datoare cu aceaș fidelitate miresei sau, cu care este datoare soția de căsătorie carea petrece deja la bărbatul său; ba aplicarea pedepsei de moarte asupra stupratorului în v. 24 chiar cu aceea se motivează aldebar 'aser ana 'eth 'eseth recehu (*Volg. quia humiliavit uxorem proximi sui*); chiar și răutatea intrinsecă morală a faptei prin cuvintele *ubi 'arta har'a miqqirbakh* (*Vulg. et auferes malum de Israel*) se aduce în referința nu cu simpla curvie (fornicatiune) despre care este vorba în v. 28, ci cu strupul (adulterul) stigmatizat în v. 22. Pentru că ce înțeles ar avea aceasta determinare de pedeapsă atât de aspră și motivarea ei, dacă mirele prin logodnă nu și-ar fi câștigat întru adevăr un *jus in re* asupra miresei nu se-ar nizu a frânge o legătură deja închiată.

Mai departe nu este lucru bătătoriu la ochi, cumcă legea, carea distinge deamăruntul între greșeala cu o fecioară nelogodită și apoi cu una logodită și o urmărește cu pedeapsa legală, despre acel caz tace, când mirele ar avea amestec carnal cu logodnica sa înainte de nuntă? Este acesta un semn, cumcă între logodiți lucrul stă altfel, un atare caz nu stă sub lege, ci putea să fie regulat mai târziu prin sinagogă, precum a și făcut aceasta, pedepsindu-se în înțelesul unui statut al Rabinismului mai târziu, comerțiul sexual al miresei cu logodnica sa în casa aceluia; însă pruncul ce se naștea din atare comerț era privit ca legitim și nu ca nelegal.

Cumcă logodna nu este numai o simplă înainte-promisiune, ci este deja punerea în drepturile căsătoricesc, aceasta se adevărește și prin Joël I. 8; Plânge (căieștete) ca o fecioară (logodnică) încinsă în sac pentru bărbatul tinereței sale. Cuvintele alese de profetul sunt caracteristice: „Fecioara“ (*bethula*), bărbatul (*domn-de căsătorie*). Textul și înțelesul își află numai așa explicarea naturală, dacă aci este vorba despre relațiune „Erusin“, în care arus în adevăr era un *jus in uxore*, însă încă nu face întrebunțare de dreptul său, fiă că nu voește, seau că în urmarea datinei și a moravurilor sustatorite încă nu-i este permis, și soția sa de faptă se numește *bethula*. De altmintelea dacă poate se conchidă omul dela nume la lucru, atunci formulele de logodire mai înainte arătate exprim în mod suficient caracterul căsătoricesc dintre arus și arusa, în tocmai și benedictiunea logodnei, care este cunoscută ca *birekhat 'erusin* și

exprimă mulțămintă lui Dumnezeu pentru așezarea căsătoriei. ¹⁾

Natura lui *Erusin* se poate afla și din modul cum se disolva, anume din asemenea motiv și în același mod ca și căsătoria deja închiată, prin sefer *kherithuth*, prin cartea de despărțire. Maimonides zice: Îndată ce a fost pețită o femeie și a devenit o logodită, ea este femeia lui de căsătorie chiar și dacă nu a avut cu ea comerțiul carnal sau și dacă nu a dus-o încă acasă și cine are cu dânsa amestec carnal (cu excepțiunea soțului), este vinovat morții și dacă (logodnicul) vrea s'o respingă, atunci el trebuie să-o facă aceasta prin carte de despărțire (repudiu). Din contră mireasa după obiceiul patriotic nu poate da carte de despărțire.

Așadară între mire și mireasă este închiată o legătură așa de tare și sfântă, carea este egală cu legătura căsătoricesc, în puterea căreia femeia deja s'a făcut proprietatea bărbatului, așa dară a intrat o relațiune, care după conceptele morali se numește „căsătorie“ și atare și este. Căci numai cartea de despărțire cu al său *tehe megorüseth mimmeni umutüreth lekhol* „fie ea respinsă de mine și lăsată la tot omul“ desleagă legătura închiată, iară fără de aceea ea sustă pe veci.

Așadară pețirea și preste tot convorbirea și înțelegerea înainte, carea tinărul ce voia a-se însura o făcea sau prin părinți săi sau printr'o altă persoană intermediară sau chiar și el personal, putea să exopereze un *jus ad uxorem*, însă de bună samă nu un *jus in uxore*, cu atât mai puțin un *jus in privința lui usus uxoris*. Logodna (*erusin*) după cele zise mai sus mijlocește nu numai un *jus ad uxorem*, ci și *in uxore*, precum se întâmplă aceasta la fiecare căsătorie validă, însă în respectul lui *usus uxoris* se mai făcea mai târziu încă o distingere adică *jus ad rem* și *jus in re*, devenia de faptă (se realiza) numai deodată cu ducerea acasă a miresei în cortul de mireasă (*nissu'in*).

Cumcă logodna iudaică a timpului biblic și talmudic trebuie să fie dechiarată de căsătorie adevărată, aceasta o mărturisește chiar și un cunoscător al dreptului matrimonial iudaic ca Seldenus. El scrie: *Si vinculum, ut ajunt nostri, matrimonii spectas, in quantum plane personale erat, ex ipsis sponsalibus seu pactione conjugali firmum habebatur ac ratum. Sed si etiam dotis incrementum, successionem, unde vir etiam et concubitum aliave ejusmodi invicem conjugum commoda, jura ac officia consideres, non eadem erat illis sponsalium ratio ac visante, quae post deductionem.*

¹⁾ Conf. binecuvântarea, carea o zicea înainte de încherea lui „Erusin“ sau mirele sau plenipotențiatul său, și care se reduce la Ezra și la bărbații sinagogei celei mari. După Gemara babilonică aceasta binecuvântarea sună cam așa: *Benedictus sit Dominus Deus Rex mundiqui sanctificavit nos praeceptis suis, et incestu nobis interdixit atquesut ut a sponsis abstermus voluit. sed uxores tam thalamo quam sponsalibus conjunctas nobis permisit. Benedictus, qui sanctificavit populum suum Israel per thalamum et sponsalia.* Seldenus l. c. p. 111.

Ci usul matrimonialului așa de puțin se recere spre esența căsătoriei, încât cu retragerea mirilor în chuppa mireasa se numia *nupta*, fie fost întâmplată dormirea la olaltă sau nu, la sea după simbolisarea de mai târziu preste tot nu este de a se cugeta.

(Va urma.)

Dare de samă și mulțămintă publică.

(Continuare.)

Szkács Ferencz ev. ref. 1 c. Varga Sándor ec. ref. 1 c. Hajzer Antal ec. r. cat. 1 c. Séber László ec. r. cat. 1 c. Kozma József ziler g. cat. 2 c. Petru István ziler g. cat. 1 c. Kelemen György zil. ref. 1 c. Kovács Imre zil. r. cat. 60 fil. Nagy P. Imre zil. ref. 1 c. Balog Sándor zil. ref. 40 fil. Kéri József zil. ref. 20 fil. Iuhász István zil. r. cat. 1 c. Fazekas Imre zil. ref. 20 fil. Takács Albert zil. ref. 20 fil. Veres József zil. ref. 1 c. Kerek Gábor ec. ref. 20 fil. Gál Gábor zil. ref. 20 fil. Horvát Gábor zil. ref. 20 fil. Takács Antal zil. ref. 1 c. Özv. Horvát Antalné zil. ref. 20 fil. Kerek Lajos zil. ref. 14 fil. Horvát Lajos zil. ref. 90 fil. Tót Imréné zil. ref. 20 fil. Luidenfeld izr. 1 c. Varga Lajos zil. ref. 40 fil. Gál István ec. ref. 40 fil. Berényi Imre ref. 20 fil. Nagy Sándor pos. ref. 1 c. Úlveczdi Iános ec. r. c. 1 c. Takács Iános zil. ref. 60 fil. Bodó Sándor ref. 20 fil. Bostyán Iános ec. r. c. 60 fil. Öreg Bostyán Ferencz ec. r. c. 1 c. Szűcs Sándor zil. 20 fil. Berény Sándor zil. ref. 04 fil. Asztalos Sándor zil. ref. 60 fil. Rácz Mihály zil. ref. 40 fil. Bódi István ref. 60 fil. Fridrik István zil. ref. 10 fil. Pop Dóra zil. ref. 10 fil. Öreg. Rakovics Ferencz ec. r. c. 1 c. Miheller Róza r. c. 1 c. Kovács Lajos zil. r. c. 2 c. Varga Imre zil. ref. 20 fil. Kállai Lajos zil. r. c. 40 fil. Franczik Lajos zil. r. c. 20 fil. Antal Iános zil. r. c. 1 c. Kelemen Mihály ref. 40 fil. Nagy Károly zil. ref. 40 fil. Berényi Antalné, zil. ref. 20 fil. Balog Pál zil. ref. 20 fil. Bíró József zil. ref. 20 fil. Özv. Fazekas Imréné zil. ref. 40 fil. Buri Iános zil. r. c. 20 fil. Fazekas Lajos zil. ref. 20 fil. Tót József zil. ref. 40 fil. Berényi Imre zil. ref. 1 c. Andrasitz József. zil. r. c. 1 c. Viger Lajos zil. r. c. 20 fil. Karcza Mihály ec. ref. 1 c. Bostyán Ferencz ec. r. c. 1 c. Orosz Sándor zil. g. c. 2 c. Atyi Sándor ec. r. cat. 2 c. Csarnai Sándor ec. ref. 40 fil. Konez Sándor ref. 1 c. Vasz Hermin cosut. izr. 40 fil. Uray Lajos báró 1 c. Szántó Sándor zil. ref. 2 c. Atyi Lajos ec. r. c. 2 c. Gál Sándor ref. 1 c. Özv. Horvát Lajosné ref. 40 fil. Krecomary Sándor r. c. 1 c. Özv. Bártony Iekészné ref. 2 c. Nagy Szűcs István 40 fil. Borók Lajos zil. ref. 20 fil. Gál Gábor zil. ref. 40 fil. Berényi Sándor zil. ref. 20 fil. Alexi Lajos ec. ref. 1 c. Berényi Imre ec. ref. 2 c. Berényi Iósef ec. ref. 1 c. Erdei Sándor ec. ref. 80 fil. Kádár Imre zil. ref. 40 fil. Szegedi Zsigmond zil. ref. 20 fil. Kovács Iános ref. 1 c. Nagy Ferencz ref. 30 fil. Pop Iános ref. 40 fil. Kis Gábor ref. 50 fil. Faragó Imre ref. 2 c. Gyerge József ref. 20 fil. Erdei András 20 fil. Tót Imre ref. 20 fil. Vincze Imre ref. 40 fil. Foragó Gyula ref. 20 fil. Csornai Lajos ref. 40 fil. Vincze Iános ref. 1 cor. Erdei Lajos ref. Faragó József ref. 40 fil. Berényi Lajos 40 fil. Kovács András 1 c. X. I. ref. 12 fil. Kis András ref. 40 fil. N. Erdei Lajos ref. 20 fil. Kis István ref. 30 fil. Kis Bálint ref. 20 fil. Szántó Lajos ref. 1 c. Rottenstein izr. 20 fil. Horvát Imre ref. 20 fil. Kádár Iános 40 fil. Cseh Imre r. c. 1 c. Csarnai Sándor ref. 1 c. Takács Imre r. c. 2 c. Milbik Gyula r. c. Takács András r. c. 20 fil. Özv. Molnár Lászlóné ref. 40 fil. Gorbai Iósef pantofar r. c. 80 fil. D. Nagy István ref. 40 fil. Szilágyi Sándor zil. ref. 40 fil. Erdei Sándor ref. zil. 40 fil. Varga Sándor zil. ref. 40 fil. Balog Iósef zil. ref.

20 fil. Varga Antal ref. 40 fil. Kovács Mihály ec. r. c. 40 fil. Kerek Károly zil. ref. 20 fil. Kerek Ferencz zil. ref. 20 fil. Szűcs Iános ref. 40 fil. G. Kis Imre ref. 30 fil. Feldmann izr. 40 fil. Pop András ref. 40 Vigman Gyula zil. 30 fil. Pap Sándor zil. ref. 20 fil. Fazekas Mihály ref. zil. 20 fil. Borók Sándor zil. ref. 20 fil. Csécsi Lukács zil. ref. 24 fil. Barát István zil. r. c. 20 fil. Halász Lajos ref. 60 fil. Kis Lajosné, Nagy Istvánné la olaltă 20 fil. Kis Károly ref. 20 fil. H. Nagy Sándor ref. 30 fil.

(Va urma.)

Hosszú-Pályi, 31 Oct. 1905.

George Hubo,
paroh gr.-cat.

Nr. 1384—1905.

CONCURS.

Devenind vacant postul de secretar II al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea acestui post sub următoarele condițiuni:

Concurenții au să dovedească, că sunt români, că au terminat studii academice și eventual activitatea lor pe terenul cultural și literar.

Postul va fi de ocupat la 1 Ianuarie 1906 și cel ales nu va putea ocupa altă funcțiune împreună cu oare de birou sau de școală, ci va avea să considere postul de secretar al II-lea ca ocupațiune a sa principală. Agendele secretarului II sunt prevăzute în §. 29 din statutele „Asociațiunii” și până la sistemizarea definitivă a postului, se vor stabili de directorul cancelariei în conțelegere cu prezidentul „Asociațiunii.” Secretarul II va avea să provadă îndeosebi și agendele de custode al Muzeului, din care cauză se vor preferi concurenții cu experiențe pe acest teren.

Salarul anual e cor. 1800, fără alte emolumente.

Cererile au să se adreseze Biroului „Asociațiunii” (Nagyszeben, strada Morii 6) până la 1 Decembrie n. a. c. Cererile intrate după acest termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută în 10 Octomvrie 1905.

Iosif Sterca Șulțu.

Ioan I. Lăpădatu,
secretar substitut,

Bibliografie.

A apărut:

„Sămănătorul” Revistă Literară. Anul IV. Nr. 47. N. Iorga. — Boerimea din țară care se duce. G. Săpunariu. — Moartea spătarului. (poezie). C. Sandu-Aldea. — Un arăndaș (fragment). George G. Orleanu. — Paianjenul (poezie). X. — Cugetări. Cronică: N. Iorga. — Despre cărțile d-lor Evolceanu, Brezulescu, Antonovici, Mihailescu-Stempe, Onițiu, Tit Bud, Andronescu, Sextil Pușcariu, Edgar Aslan, Haret, Horia Petru-

Petrescu, Pariano, Sadoveanu, despre revistele „Arhiva”, „Biserica ortodoxă” și despre societățile pentru meșteșugarii români din Ardeal. Numărul 25 bani.

„Dela țară”, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agărbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl Iorga în „Sămănător”, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul” și cronicarul dela „Revista noastră” sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agărbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm po toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1-20.

Prof. Dr. Emil Sabo. „Căntece” Poezii lirice. Prețul 1 cor.

În Librăria seminarială se află de vânzare:

Predici pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an de Dr. Elefterescu. 3 cor.
Predici ocazionale și funebre v. II. de Dr. Elefterescu 3-50 cor.

Din editura „Luceafărul”:

Ioan Agărbicean: *Dela Țară*. 1-50 cor.
Ioan Ciocărlan: *Trăitul nostru*. 1-50
Al. Ciura: *Iocane*. 1-20
M. Gorki: *Nuvele*. 1-
Oct. Goga: *Poezii*. 3-
Z. Bărsan: *Ramuri*. 2-

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, officei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lingoarei și tusei săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum: lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârșiturile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1-20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburilor tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scannului e cauza diferitelor morhuri, pecum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scannului numai de cât se comandeze **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chimicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri rusece, parfumuri, săpunuri, crem excelent pentru față și mâni. Articoli cosmetici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școlii Nr. 41.

(22) 6-10

A. C. Domșa

Durerile de stomac

sunt în celea mai multe cazuri urmările unei mistuii slabe și apar ca **insomnie, lipsa poftei de mâncare, junghiuri, jăgărae, sgârziuri de stomac, amețeli, durerea de cap, tusă cu flegmă, anemie, clorosă, gălbănare etc.** și cari duc la un morb greu, dacă omul nu să va îngriji din bună vreme. — Contra durerii de stomac, s'a folosit de mult și se folosește și azi cu mare putere de vindecare picurii de stomac dela **MARIACELL** cunoscuți sub numele

Picuri de stomac alui Brady cari s'au dovedit de cei mai buni picuri pentru stomac.

Mii de epistole de recunoștință și mulțămită.

Când ti cumpărăm din potecă să-i cerem cu numele picuri de stomac alui Brady și să nu ne lăsăm înduplecați să ni-se dea alții.

Picurii lui Brady sunt pachetați în scutulă roșie și afară de marca din jos sunt provăzuți și cu semnarea preparatorului.

Ca să ne ferim de imitațiuni trebuie să-i comandăm de-a dreptul dela

farmacia Brady K.
„Regele Ungariei“

Viena I., Fleischmarkt 242.

de unde, spedându-se înainte 5 cor. vei primi 5 sticle, sau pentru 4.50 cor. vei primi 3 sticle duble frec.

O interesantă broșură de înviațuni să dă la cerere gratis.

(32) 2-6

Crucea sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88508.

Vindecă și înviorază pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), **insomnie** vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbănare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88508, își reprimște banii numai decât. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —

e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —

e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îi trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezerédy Nr. 8.

16 (32-52)

Gratuit:

o cumpănă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei trimit în totă lumea renumita și de totă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțite de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, toate din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primesce ca dar, și pe lângă garanță

o cumpănă de casă de o putere de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primesc garanță pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezerédy Nr. 8.

— Pentru 5 coróne —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătit din: trandafir, liliie, viole, reședă, jasmîn, lăcrămiore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezerédy 3.

74
distingeri.
6
medalii de stat.

10,000
motoare liferate
spre indestulirea
tuturora.

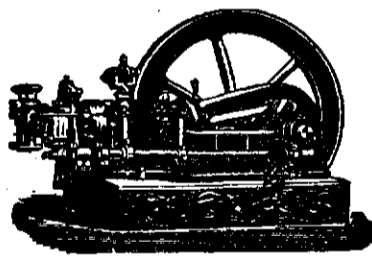
Filiala

Fabricii de motoare din Drezda

Ignațiu Gellért & Cie.

Budapest, VI. Teréz-körút 41.
Telefon 12-19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt, cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru înblătit.

Celea mai moderne, celea mai perfecte și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunoscut de cel mai escelent fabricat în toată Europa. Construcție trainică. Pregătit din material ales și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu are lipsă de reparatură. — Rentabil la siguranță. Manipularea e foarte simplă. Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot privi în lucru la diferite întreprinderi industriale și economice: la mori, la fabrici de cărămizi, fabrici de scânduri și de lemne, la scos de apă, la negoțul cu lapte, la înblătit etc.

Instalările noane să fac prin oamenii nostri experți.

Deslușiri și preliminară se dau la cerere.

Garanță bună! Condițiuni de solvire
avantajoase. (31) 3-24

La esposițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniu Novotny

— în Timișóra-Fabrie —

(24) 46-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o lature prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădate în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea aș un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Preț-curanturii ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

